



22.12.2022

Lassi Kauttonen

Neuvotteleva virkamies



HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI SOSIAALI- JA TERVEYSALAN YHDISTYSTEN JA SÄÄTIÖIDEN RAHOITUKSESTA (HE 269/2022 VP)

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 10.1.2023

- Taustaa
- Pykäläluonnokset





TAUSTAA

- Tällä hetkellä voimassa olevaan arpajaislakiin liittyy tiettyjä valtionavustuksiin liittyviä erityissäännöksiä, joiden säilyttäminen laintasoisena sääntelynä on sosiaali- ja terveysministeriön sektorin osalta arvioitu tärkeäksi.
- Arpajaislakiin sisältyy sosiaali- ja terveysministeriön myöntämiin valtionavustuksiin ja toimintaan liittyvää sääntelyä, joista on tarpeen säätää myös jatkossa lain tasolla, kuten sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusasioden neuvottelukunnasta säätäminen, viranomaisten toimivaltaan liittyvää sääntelyä, Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskukseen (STEA) liittyvää sääntelyä sekä valtionavustuksen määrään liittyvää sääntelyä.



TAUSTAA

- Rahoitusmalliuudistuksen toteuttamiseksi on sosiaali- ja terveysministeriössä sektorikohtaisena puitelakina valmisteltu hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta.
- Rahoitusmalliuudistuksessa sektorikohtaiset puitelait täydentävät osaltaan uutta sääntelykokonaisuutta. Valtionavustuslakia sovelletaan yleislakina niitä osin kuin tässä laissa ei ehdoteta säädettäväksi siitä poikkeavasti.
- Esitys on tarkoitettu käsiteltäväksi eduskunnassa samanaikaisesti arpajaislain muuttamiseksi tähtäävän hallituksen esityksen kanssa siten, että se tulisi voimaan rahoitusmalliuudistukseen tähtäävän arpajaislain muutoksen kanssa 1.1.2024 alkaen.



TAUSTAA

- Rahapelihaittojen ehkäisyn näkökulmasta on arvioitu, että uusi rahoitusmalli tehostaa rahapelaamisen sosiaalisten, taloudellisten ja terveydellisten haittojen ehkäisyä ja vähentämistä.
- Yhteyttä rahapelituoton ja sillä rahoitettujen toimintojen ja kansalaisyhteiskunnan välillä ei voida pitää rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen näkökulmasta optimaalisena järjestelynä.
- Yhteyden on arvioitu voivan aiheuttaa ristiriitaisia kannustimia rahapelijärjestelmän sisällä.



PYKÄLÄLUONNOKSET

- *1 § Soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan valtion talousarviossa tätä tarkoitusta varten osoitetuista varoista valtionavustusten myöntämiseen.

- *2 § Valtionavustuksen saaja*

Valtionavustusta voidaan myöntää oikeuskelpoisille yleishyödyllisille yhdistykselle ja säätiöille.

- *3 § Avustettava toiminta*

Valtionavustusta voidaan myöntää laajasti sosiaali- ja terveysalan toimintaan sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Avustettavan toiminnan tulee osaltaan tukea ihmisten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä perusoikeuksien toteutumista.

Yhdistysten ja säätiöiden rahoituksen kokonaistasossa huomioidaan yleinen kustannustason kehitys, mitä seuraa parlamentaarinen neuvottelukunta.

Avustettavasta toiminnasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.



PYKÄLÄLUONNOKSET

- *4 § Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus*

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimii avustusten valmistelua, maksatusta, seurantaa ja valvontaa varten Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskukseen tehtävistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

- *5 § Valtionapuviranomainen*

Valtionapuviranomaisia ovat sosiaali- ja terveysministeriö ja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus.

Valtionavustusten myöntämisestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä avustusten takaisinperinnästä päättää sosiaali- ja terveysministeriö.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus voi avustuksen saajan hakemuksesta erityisestä syystä tehdä avustuspäätökseen vähäisiä ja teknisluonteisia muutoksia, pidentää avustuksen käyttöaikaa sekä siirtää avustuksen toiselle yleishyödylliselle oikeuskelpoiselle yhteisölle tai säätiölle. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus voi päättää maksatuksen keskeytyksestä.

Sekä sosiaali- ja terveysministeriöllä että Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksella on oikeus saada valtionapuviranomaisen tehtävän toteuttamisen kannalta tarpeelliset ja riittävät tiedot.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus vastaa sosiaali- ja terveysministeriön avustusten myöntämistä ja takaisinperintää koskevien päätösten toimeenpanosta.



PYKÄLÄLUONNOKSET

- *6 § Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusasioden neuvottelukunta*
Sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijaelimenä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen avustusten valmistelussa on sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusasioden neuvottelukunta ja sen arviointi- ja avustusjaosto, jotka valtioneuvosto asettaa neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Neuvottelukunnan tehtävänä on antaa sosiaali- ja terveysministeriölle lausuntoja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kohdistuvan avustustoiminnan linjauksista ja strategisista suuntaviivoista sekä kehittää ja arvioida avustuspoliittikkaa ja järjestötoimintaa.

Neuvottelukunnan arviointi- ja avustusjaoston tehtävänä on antaa sosiaali- ja terveysministeriölle lausuntoja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen myönnettävien avustusten jaosta sekä tehdä arviointeja avustettavien järjestöjen toiminnasta.

Neuvottelukunnan ja jaoston lausunnot eivät sido sosiaali- ja terveysministeriötä.

Neuvottelukunnan ja sen jaoston tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.



PYKÄLÄLUONNOKSET

- *7 § Valtionavustuksen määrä*

Valtionavustuslain (688/2001) 6 §:n 1 momentin estämättä avustus saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta ja hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyden määrän.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin avustuksen määrästä.

- *8 § Valtionavustuslain soveltaminen*

Tässä laissa tarkoitettuun avustukseen sovelletaan lisäksi valtionavustuslakia (688/2001).

- *9 § Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyyn avustukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.